

HEEMKUNDEKRING "PEELLAND" HELMOND.

Secretariaat Oostende 31 A.

L.S.

BIBLIOTHEEK
Provinciaal Genootschap van
Kunsten en Wetenschappen
in Noordbrabant
's-HEEREN-EN-LOOSDRECHT

Wij nodigen U uit tot het bijwonen van een vergadering van onze Kring op Dinsdag 8 Februari a.s. om 8 uur in de foyer van Van Vilsteren, Markt te Helmond.

Ons Erelid, de Heer Jan Vriends, bioloog te Bakel, die reeds meerdere lezingen voor onze Kring hield en excursies leidde, zal een lezing met Lichtbeelden houden onder de titel:

"HET VOLK WERD GEVOERD IN EN DOOR ZIJN HEEM".

--- --- --- --- ---

Elk land heeft zijn eigen plantengroei. Wilde planten, die door de eeuwen heen, juist hier, zich hebben aangepast aan de wisselende regen en droogte, aan de structuur van de grond en de gang der seizoenen. Lente, zomer, herfst en winter bepalen op elke breedte van de aardbol de duur van de groei en de vruchtvorming en de tijd van rust.

Zand en klei, veen of een mengsel van deze, vragen eigen gewassen, die met wisselend succes de vruchten leveren voor mens en dier.

Het is duidelijk, dat bos en hei, bouwland of polder, z of strand weer bepalen voor welke viervoeters of vogels, vissen of insecten plaats zal zijn in deze omgeving.

En ook de mens, die de grond gaat cultiveren, zal er rekening mee moeten houden wat hij zal verbouwen. Niet alleen wat de markt vraagt bepaalt zijn keuze. Ook de grond of die hoog gelegen is of moerassig; of die dicht aan zee ligt en dus meer zouten bevat; of turf is afgegraven en daardoor dalgrond is achtergebleven die uitstekend geschikt is voor tuinbouwgewassen. Dit alles zal noodzakelijk bepalen, waaraan de mens aandacht moet besteden.

En de kroon op de constructie van deze levensruimte en levensgemeenschap zal zijn: de mens, die jager of visser, landbouwer of veehouder of zeevaarder werd en daarin en daardoor zijn lichaam vormde en zijn karakter, kortom: die de mens werd van zijn land, van zijn heem.

Altaren in de voormalige
Parochiekerk van Helmond.

Van de heer Smulders te 's-Hertogenbosch ontvingen wij het volgende stukje:

St. Anna-Altair Helmond.

"Heer Aert Peter Michiels, priester, heeft
"op 21 Maart 1493, nieuwe stijl, opgedragen
"aan de heer Peter Michiels, priester, Rector
"van het St. Anna-altaar in de Kerk van
"Helmont, ook ten behoeve van diens opvol-
"gers, een pacht van één mud rogge, welke
"Thomas Goyarts Cuytman beloofd had aan
"heer Aert voornoemd op Lichtmis in Helmont
"op de markt te leveren uit een "eeussel"
"in Tongelre en uit een halve beemd aldaar.
" Heer Aert doet dit ter vermeerdering
"van de 14 mud rog, die zijn ouders Peter
"Michiels en Hillegont in hun testament ver-
"maakt hadden om dat Rectoraat op te rich-
"ten."

Wij geven hierbij enige aantekeningen die wij o.m. ontlennen aan Frenken en Sassen, omtrent de altaren in de voormalige St. Lambertuskerk. Naast het hoofdaltaar waren er nog 14 andere altaren. Een hiervan was toegewijd aan de H. Moeder Anna. Wanneer men b.v. door voorspraak van een Heilige een gunst had verkregen ging men er soms toe over een altaar te stichten. Weer andere stonden voor dit altaar een stuk land of het vruchtgebruik daarvan af, of zoals boven vermeld een of meer mudden rogge, of rente e.d. ten einde alle dagen of enige keren in de week aan dat altaar een mis te laten lezen. Zo ontstonden op de verschillende altaren de beneficiën. De meeste stichtingsbrieven zijn echter in de loop der tijden zoek geraakt. De pastoor van Helmond was de collator (hij mocht de rector voordragen) van alle beneficiën. De

rector beheerde ook de inkomsten van het beneficie en moest jaarlijks verantwoording afleggen. Na 1648 stonden de goederen, grondrenten en inkomsten der beneficiën onder beheer van de rentmeester der geestelijke goederen over het tweede gedeelte van het kwartier van Peelland. Beneficianten waren voortaan personen van de protestantse godsdienst. Zij genoten $\frac{2}{3}$ van het hun begeven beneficie terwijl $\frac{1}{3}$ besteed werd tot steun van de protestantse godsdienst. Na 1800 zijn door de Staat sommige beneficiën niet meer vergeven geworden andere nog wel o.a. dat op het St. Anna altaar. Het werd vergeven aan kapelaan Norbertus Docx die in 1808 pastoor te Lage Mierde werd. Hij overleed in 1835. De geestelijkheid van Helmond bleef toen waarschijnlijk in gebreke het beneficie aan te vragen, want het ging over op de Helmondse predikant J. Th. Endz. In 1851 deed de toenmalige pastoor van Helmond, H. Beugels een mislukte poging bij de minister om het beneficie toegewezen te krijgen. In 1873 na de dood van Endz werd het beneficie toegewezen aan L. van Sleuwen, pastoor te Aarle-Rixtel. Ook thans nog is het beneficie in het bezit van de pastoor van Aarle-Rixtel, die als beneficiant jaarlijks enige missen moet lezen tot intentie van de stichters.

Tenslotte nog iets over de "nieuwe stijl".

Het jaar nam in de loop der tijden op verschillende data een aanvang o.a. Romeinse stijl, 25 December; Annunciationsstijl, 25 Maart; de Paasstijl op de Zaterdag voor Pasen na de kaarswijding en de nieuwe of moderne stijl op 1 Januari. Dikwijls moet dan ook een datum tot de nieuwe stijl worden herleid.

Nieuwe leden.

De Heer Dr. H. van der Grinten te Asten.

In Memoriam
Joh. Jacobs.

Op 12 Januari ontviel ons de Heer Joh. Jacobs, een van de meest attieve leden van onze Kring. Joh. Jacobs had voor alles belangstelling en wanneer het bestuur een beroep op hem deed dan stelde hij enthousiast zijn arbeid en zijn artistieke gaven in dienst van onze Kring.

Door zijn aangename omgang met ieder van ons, zijn geestigheid en zijn verhalen uit het verleden, want hij kende onze stad als maar weinigen, vormde hij een grote vriendenkring. Wij zullen in de toekomst zijn hooggewaardeerde adviezen en zijn medewerking moeten missen, doch zijn nagedachtenis zal bij de Heemkunde Kring "Peelland" in hoge ere blijven.

Hij ruste in vrede.

HET BESTUUR.

Gecombineerde vergadering van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant en onze Kring "Peelland" op Dinsdag 18 Januari 1955.

Het was een druk bezochte vergadering met een hoogst-interessante causerie over "Luchtfoto's verraden de geheimen van de bodem" door de Heer C.A.J. von Frijtag Drabbe, oud-directeur van de Topografische Dienst te Delft. Kring "Peelland" was verreweg het best vertegenwoordigd.

Tijdschrift "Brabants Heem".

De Heer J. Franken, Penningmeester van "Brabants Heem" te Oisterwijk, Burgemeester Canterslaan 15 wil nog gaarne in bezit komen van:

- 1) Volledige jaargangen van "Brabants Heem" van 1949 en 1951
- 2) Aflevering No. I van 1954.

Leden van onze Kring die bedoelde jaargangen of afleveringen overcompleet hebben kunnen die toezenden ~~aan~~ de Heer Franken of aan het Secretariaat Oostende 31A.
